

Ն Կ Ա Ր Ն Ե Ր Ի Ց Ա Ն Կ

1. Քարտեզ Գեղամա լեռների ժայռապատկերների տեղադրման
2. Պրոֆ. Հ. Մարտիրոսյանը Մեծ Պայտասարի ժայռանկարների մոտ
3. Մ. թ. ա. III հազ. ժայռանկար՝ կերտված կետ-հարվածային եղանակով
4. Մ. թ. ա. II հազ. ժայռանկար՝ կերտված կետ-հարվածային եղանակով
5. Մ. թ. ա. I հազ. սայռապատկեր՝ կերտված կետ-հարվածային եղանակով
- 6—7. Մ. թ. ա. I հազ. կետ-հարվածային եղանակով կերտված պատկերի լուսանկարը և պատճենը
8. Ժայռանկարի գծաչափային հիմքը
- 9—12. Գծաչափային և կետ-հարվածային եղանակներով կերտված թերթավորտ պատկերներ
- 13—15 Մ. թ. ա. I հազ. նուրբ գծային եղանակով՝ գերտված պատկերներ
16. Մ. թ. ա. V—IV հազ. ժայռանկար՝ II հազարամյակի լրացումներով
17. Մ. թ. ա. IV հազ. վերջի ժայռանկար՝ I հազարամյակի լրացումներով
18. Մ. թ. ա. III հազ. անհնազանդ պատկերների վրա՝ մ. թ. ա. II հազ. փորագրված կոմպոզիցիա
19. Մ. թ. ա. III հազ. կենտրոնական այծանկար՝ լրացված II հազ. պատկերներով
20. Մ. թ. ա. II հազ. ժայռանկար՝ կերտված տարբեր ժամանակներում և աարբեր տեխնիկական հնարանքներով
21. Թուլունի և օձի կոթվը
22. Արեգակնային մարդակերպ ասածո և օձի կոթվը
- 23—24. Կայծակնային աստվածների կոթվը օձի դեմ
25. Դոշա օձի կլանում է արեք
26. Հասանլուի ոսկե թասի զրվագներից. Թեշուրը կոճում է ծովային վիշապի դեմ
- 27—29. «Երկվորյակներին» ընդող պատկերներ «Երկվորյակ» և «Երկինք» զաղափարանշաններով և կենդանապատկերներով
30. «Շանթարձակ-երկվորյակներ»
31. «Երկվորյակները» թների շնչովս զիրքով
32. «Երկվորյակները» երկնային աստղանշանով
33. «Երկվորյակներ» լուսնանշանով
- 34—36. «Երկվորյակները» իրեն լուսատուներ
- 37—39. «Երկվորյակները» Սամթարուից հայտնաբերված բրոնզե գոտիների վրա
40. Արեգակնային աստվածները իօել ևն բույսերի և հողի վրա:

ՄԻՍՏԵՄԱՏԻԿ ԱՂՅՈՒՍԱԿՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

I Այծապատկերի տարբեր ոճեր (մ. թ. ա. V—I հազ.)	VIII Մ. թ. ա. I հազ. պատկերախումբ
II Տարբեր տիպի ու ժամանակների ցլապատկերների ոճեր	IX Ժայռապատկերներից. Սեանի առափնյա ոսկրային ոսպնյակներից և պեղումներից հայտնի կենդանիների տեսակային կազմը
III Մարդակերպ պատկերների տարբեր ոճեր	X Գեղամա լեռների կենդանապատկերների ոլաակերներ
IV Մ. թ. ա. IV—II հազ. վերջերի պատկերախմբեր	XI Նախնազարյան, ուրարտական և վաղ հայկական կրկնականազրերի ընդհանուր աղյուսակ
V Ուշ նեոլիթ-էնեոլիթյան քարե գործիքների անսակներ	XII «Խոյ» սշանազիր և պատկերներ
VI Գետաշենի գունազարդ սափորի կենդանապատկերներ (մ. թ. ա. II հազ.) (քառորդ)	
VII Մ. թ. ա. II հազ. կեսերին ընդող թռչունների և ցլերի պատկերներ	

ԺԱՅՈՒԱՊԱՏԿԵՐՆԵՐԻ ԱՂՅՈՒՍԱԿՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

1. Կլոր, ևսանկյունի և քառանկյունի քաշաններ (մ. թ. ա. III հազ.)	5. Մ. թ. ա. IV—II հազ. այծապատկերներ և վիշապ
2. Քառանիվ սալեր (մ. թ. ա. II հազ.)	6. Քարի երկու յակերեսներին ոլատկերված եղջերու (մ. թ. ա. II հազ.)
3. Երկանիվ սալեր (մ. թ. ա. III—II հազ.)	7. Կենդանիների փոքրիկ խմբեր (մ. թ. ա. III—II հազ.)
4. Քառանիվ սալերի խումբ (մ. թ. ա. III հազ.)	8. Արու առյուծ և երեսկալական կենդանի

9. Գիշատիչների և այծերի պահակները (մ. թ. ա. III—II հազ.)
10. Կենդանապատկերներ (մ. թ. ա. III—II հազ.)
11. Այծապատկերներ՝ պարանակապ արու, խաչասերվող կենդանիներ և փաթրիկ :ոս (մ. թ. ա. II տազ.)
12. Նրբիրան այծերի հոտեր (մ. թ. ա. II հազ.)
13. Խառը կենդանիներ՝ IV—III հազ. տարրեր ու պատկերներով
14. Այծերի և եղջերուների, այծերի և էշերի խառը հոտեր (մ. թ. ա. II հազ.)
15. Մարդկային մեկուսի և զույգ պահակներ, հովիվն ըր շներով (մ. թ. ա. III—I հազ.)
16. Էկոթով կամ պարանի օգնությամբ կատարվող այծորսի ակնաբաններ (մ. թ. ա. V—IV հազ.)
17. Այծորսի տեսարաններ՝ երկաթեզարյան հավելումներով (մ. թ. ա. V—IV հազ.)
18. Ձեռքով և շան սղնությամբ կատարվող այծորս (մ. թ. ա. III հազ.)
19. Այծորսի պարզունակ ակնաբաններ (մ. թ. ա. III—II հազ.)
20. Հեպարդների օգնությամբ կատարվող այծորսի տեսարաններ (մ. թ. ա. III—II հազ.)
21. Հեպարդների և շների օգնությամբ կատարվող որսի տեսարաններ (մ. թ. ա. III—II հազ.)
22. Հեպարդով որսի տեսարան և այծերի հոտ (մ. թ. ա. II հազ.)
23. Այծորսի տեսարաններ (մ. թ. ա. III հազ.)
24. Յուկի, խոյի և այծի խմբային տեսարաններ (մ. թ. ա. III—II հազ.)
25. Պարանով, ձեռքով և շներով կատարվող որսի տեսարան (մ. թ. ա. III հազ.)
26. Տարբեր միջոցներով կատարվող որսի տեսարան (մ. թ. ա. IV—III և II հազ.)
27. Ուսի տեսարան՝ զգեստավոր որսորդի մասնակցությամբ (մ. թ. ա. III—II հազ.)
28. Յլորսի տեսարան (մ. թ. ա. III հազ.)
29. Գիշատիչների հարձակում այծի և մարդու վրա (մ. թ. ա. III հազ.)
30. Պարանով կատարվող որսի տեսարան (մ. թ. ա. III հազ.)
31. Պարանով, ձեռքերով և շների օգնությամբ կատարվող որսի տեսարաններ (մ. թ. ա. III հազ.)
32. Պարանով, ձեռքով, նետ-աղեղով կատարվող որսի տեսարաններ (մ. թ. ա. III հազ.)
33. Որսի տեսարաններ՝ աղեղնավորի, անղենի և շան մասնակցությամբ (մ. թ. ա. III հազ.)
34. Որսի տեսարաններ՝ զգեստավոր, աղեղնավոր որսորդների և շների մասնակցությամբ (մ. թ. ա. III և II հազ.)
35. Որսի տեսարաններ՝ զգեստավորված, աղեղնավոր որսորդների և շների մասնակցությամբ, տարբեր ժամանակների պատկերներով (մ. թ. ա. III—II և I հազ.)
36. Զուրբերի որսի տեսարան, աղեղնավոր, տապարավոր որսորդների և շան մասնակցությամբ (մ. թ. ա. III հազ.)
37. Յլորսի տեսարաններ (մ. թ. ա. III հազ.)
38. Եղջերուների և այծերի խմբային որսի տեսարաններ (մ. թ. ա. III—II հազ.)
39. Յլորսի և եղջերուրսի տեսարաններ (մ. թ. ա. II հազ.)
40. Աղեղնավոր, պարանավոր որսորդներ և եղջերուներ (մ. թ. ա. II հազ.)
41. Այծորսի տեսարան՝ աղեղնավոր որսորդների և հեպարդների մասնակցությամբ (մ. թ. ա. II հազ.)
42. Պարանով և նետ-աղեղով կատարվող այծերի որս (մ. թ. ա. II հազ.)
43. Պարաններով և նետ-աղեղով կատարվող որսի տեսարաններ (մ. թ. ա. II հազ.)
44. Ձեռքերով, պարաններով, նետ-աղեղով կատարվող որսի տեսարաններ (մ. թ. ա. II հազ.)
45. Լայնալիճ և նեղ աղեղներով կատարվող որսի տեսարաններ, որսորդների սպանում ևն ասուծիճ և միաժամանակ ռոնում այծերին՝ պարանով, շուրջկալով և շան սղնությամբ (մ. թ. ա. II հազ. վերջ—I հազ. սկիզբ)
46. Յլորսի և այծորսի տեսարաններ (մ. թ. ա. III—I հազ.)
47. Այծորսի տեսարան շան և աղեղնավորի մասնակցությամբ, գիշատիչ սպանում որսորդների խմբի կողմից (մ. թ. ա. X դար)
48. Գիշատիչների որսի տեսարաններ՝ տապարաղեն մարդու, որսորդների և շան մասնակցությամբ (մ. թ. ա. I հազ. րսկիզբ)
49. Աղեղնավորների հարձակումը եղջերուների և այծերի վրա (մ. թ. ա. I հազ. սկիզբ)
50. Հեպարդներ, այծ, շներ. հեպարդների վարժեցում, եղջերուների և այծերի խմբային որս (մ. թ. ա. II—I հազ. վերջ)
51. Եղջերուների և այծերի որսի տեսարաններ (մ. թ. ա. II—I հազ.)
52. Որսի տեսարաններ՝ մահակով, նետ-աղեղով և անղեն որսորդներով (մ. թ. ա. II—I հազ.)
53. Եղջերուների և այծերի խմբային որս՝ ձեռքով աղեղներով և շների մասնակցությամբ (մ. թ. ա. X դար)
54. Եղջերուների և այծերի որսի տեսարան. որսորդներ շան օգնությամբ զործում են ձեռքով, պարաններով, նետով և ձեռքով աղեղով, (մ. թ. ա. II—I հազ.)
55. Ընտելացված եղջերուներ (մ. թ. ա. XIII—I հազ.)
56. Եղջերուների և այծերի խմբային որսի տեսարաններ (մ. թ. ա. II—I հազ.)
57. Աղեղնավոր և պարանավոր որսորդների խմբերը՝ նետակնով են եղջերուներին, այծին ուն ցուկնին (մ. թ. ա. II հազ. վերջ I հազ. սկիզբ)
58. Շուրջկալով, պարանով, նետ-աղեղով կատարվող որսի տեսարաններ (մ. թ. ա. II—I հազ.)
59. Փայտյա փարախների աստիճանաձև մասեր
60. Կենդանիների բուծման և ընտելացման փարախներ
61. Լուսատուների երկրաչափական ու կենդանական պատկերներ (մ. թ. ա. III—II հազ.)
62. Քուռն-լուսատուներ և կենդանի-լուսատուներ (մ. թ. ա. III—II հազ.)
63. Լուսատուների կենդանակերպ և մարդակերպ պատկերներ՝ օծ (մ. թ. ա. III—I հազ.)
64. Լուսատուների երկրաչափական պատկերներ (մ. թ. ա. III—I հազ.)
65. Լիպուսի սկավառակներ և թերկնային քարտեղ՝ տոմարական աղյուսակներով (մ. թ. ա. II հազ.)
66. Լուսաբարեզակնային տոմարական հաշվի աղյուսակներ (մ. թ. ա. IV—III հազ.)
67. Որսորդական աստվածություններ՝ կենդանիների միջավայրում (մ. թ. ա. V—IV հազ.)
68. Որսի տեսարաններ՝ որսորդների և որսորդական աստվածների ժամանակությամբ (մ. թ. ա. IV—III հազ.)
69. Եղջերուների և այծերի որս՝ աստվածության ներկայությամբ (մ. թ. ա. III հազ.)
70. Որսի տեսարան՝ աստվածության ներկայությամբ, որսորդական աստվածների խումբ կամ ընտանիք՝ այծերի հետ միասին (մ. թ. ա. III հազ.)
71. Որսորդական ղինված աստվածություններ՝ երկնային մարմինների և կենդանիների միջավայրում (մ. թ. ա. II հազ. վերջ)
72. Որսորդական ղինված աստվածություններ՝ կենդանիների միջավայրում (մ. թ. ա. III—II հազ.)

73. Կենդանիների հովանավորող աստվածություն և զոցե վիսպարող հերոսներ (մ. թ. ա. III հազ.)
 74. Որսորդական ձիական պարի տեսարաններ (մ. թ. ա. III—II հազ.)
 75. Երկրագործական զոհարման արարողություններ, ակոր-րաակի տեսարաններ (մ. թ. ա. III—II հազ.)
 76. Նոկրագործական զոհարման տեսարաններ (մ. թ. ա. III հազ.)
 77. Մայր-աստվածություն, արե և կալծակի աստվածների պաակները՝ իրենց զենքանակերս կցորդներով (մ. թ. ա. II—I հազ.)

78. Մեկուսի կալծակնային ոտավածներ և աստվածային րե-աանիք (մ. թ. ա. IV—III հազ.)
 79. Արեգակնային աստվածների ընտանիք, հոդի բեղմնա-վորման ալարանական տեսարան (մ. թ. ա. IV—III հազ.)
 80. Լուսնաարեգակնային աստվածները Լրկրի վրա (մ. թ. ա. III—II հազ.)
 81. Արեգակը կլանող վիշապ-օձեր, արեգակը պապանող ձարդանման աստվածություն (մ. թ. ա. III հազ.)

СПИСОК ИЛЛЮСТРАЦИЙ

1. Карта расположения наскальных рисунков в Гегамских и Вартенинских горах.
2. Автор книги Археолог А. Мартиросян у наскальных рисунков Большого Пайтасара.
3. Наскальное изображение III тыс. до н. э. высеченное ударно-точечной техникой.
4. Наскальное изображение II тыс. до н. э. высеченное ударно-точечной техникой.
5. Наскальное изображение I тыс. до н. э. выполненное ударно-точечной техникой.
- 6—7. Фотография и копия наскального изображения I тыс. до н. э. выполненного ударно-точечной техникой.
8. Линейно-эскизная основа наскальных рисунков.
- 9—12. Незавершенные изображения выполненные линейно-эскизной и ударно-точечной техникой.
- 13—15. Изображения I тыс. до н. э. выполненные тонкой линейной техникой.
16. Наскальное изображение V—IV тыс. до н. э. с дополнениями II тыс.
17. Наскальный рисунок конца IV тыс. до н. э. с дополнениями I тыс.
18. На сггершемся (не исчезнувшем) изображении III тыс. до н. э. выгравирована композиция II тыс. до н. э.
19. Центральная фигура козла, выполненная в III тыс. до н. э. дополнена изображениями II тыс. до н. э.
20. Наскальное изображение II тыс. до н. э. созданное в разные периоды разнообразными техническими приемами.
21. Противоборство змея и птицы (III тыс. до н. э.)
22. Борьба антропоморфного солнечного божества со змеем.
- 23—24. Противоборство богов-громовпков и змея.
25. Змей вишав поглощает солнце.
26. Одна из золотых чаш из Хасанлу: Тешуб сражается с морским змеем.
- 27—29. Характерное изображение «близнецов» с петроглифами «Близнецы» и «Небо» и изображениями животных.
30. Изображение «Близнецов-громовержцев».
31. «Близнецы» с подчеркнутым положением рук.
32. «Близнецы» с астральным символом.
33. «Близнецы» со знаком Луны.
- 34—36. «Близнецы»—светила.
- 37—39. «Близнецы» с бронзовых поясов из Самтавро.
40. Солнечные божества опустили па землю и растения.

СПИСОК СИСТЕМАТИЧЕСКИХ ТАБЛИЦ

- I. Различные стили изображения козла (V—I тыс. до н. э.)
- II. Стили изображений быков разных периодов и типов.
- III. Различные стили антропоморфных изображений
- IV. Группы изображений IV—конец II тыс. до н. э.
- V. Образы поздне-неолитических-энеолитических каменных орудий.
- IV. Группы изображений IV—конец II тыс. до н. э. расписном сосуде (I четверть II тыс. до н. э.)
- VII. Изображения птиц и быков, характерные для середины II тыс. до н. э.
- VIII. Группа изображений I тыс. до н. э.
- IX. Виды животных, известных по наскальным рисункам, по костным остаткам из прибрежных Севанских костеносных линз и по раскопкам.
- X. Изображение видов животных в Гегамских горах.
- XI. Сводная таблица первобытных, урартских и рап-неармянских петроглифических двойников.
- XII. «Овен»—знак и изображение.

СПИСОК ТАБЛИЦ НАСКАЛЬНЫХ ИЗОБРАЖЕНИЙ

1. Круглые, треугольные и четырехугольные волокуши (III тыс. до н. э.)
2. Четырехкопесные повозки (II тыс. до н. э.)
3. Двухколесные арбы (III—II тыс. до н. э.)
4. Группа четырехколесных повозок (III тыс. до н. э.)
5. Изображение козла и вишапа IV—II тыс. до н. э.
6. Олень, изображенный на двух гранях камня (II тыс. до н. э.)
7. Небольшие группы животных (III—II тыс. до н. э.)
8. Лев-самец и фантастическое животное.
9. Изображение хищников и козлов (III—II тыс. до н. э.)
10. Изображение животных (III—II тыс. до н. э.)
11. Изображения козлов—связанный веревкой самец, скрещивающиеся животные и небольшое стадо (II тыс. до н. э.)
12. Стадо стройных козлов (II тыс. до н. э.)
13. Смешанные животные выполненные в различных стилях (IV—III тыс. до н. э.)
14. Смешанные стада козлов и оленей, козлов и ослов (II тыс. до н. э.)
15. Одинокие или двойные изображения людей, пастух с собаками (III—I тыс. до н. э.)
16. Сцены охоты на козлов с помощью веревки или голыми руками (V—IV тыс. до н. э.)
17. Сцена охоты на козлов с дополнениями эпохи железа (V—IV тыс. до н. э.)
18. Охота на козлов с голыми руками и собаками. (III тыс. до н. э.)
19. Прimitивные сцены охоты на козлов (III—II тыс. до н. э.)
20. Сцены охоты на козлов с помощью гепардов (III—II тыс. до н. э.)
21. Охотничьи сцены с гепардами и собаками (III—II тыс. до н. э.)
22. Сцена охоты с гепардом и стадо козлов (II тыс. до н. э.)
23. Сцены охоты на козлов (III тыс. до н. э.)
24. Сцены групповой охоты на тура, овна и козла (III—II тыс. до н. э.)
25. Сцена охоты с использованием веревки, собак и голыми руками (III тыс. до н. э.)
26. Сцена охоты, производимой различными средствами (IV—III и II тыс. до н. э.)
27. Охотничья сцена с ряженым охотником (III—II тыс. до н. э.)
28. Сцена охоты на тура (III тыс. до н. э.)
29. Нападение хищников на козла и человека (III тыс. до н. э.)
30. Сцена охоты с помощью веревки (III тыс. до н. э.)
31. Сцены охоты, производимой веревкой, руками и с помощью собак (III тыс. до н. э.)
32. Сцена охоты, производимой веревкой, руками луком со стрелой (III тыс. до н. э.)
33. Сцены охоты лучниками, безоружным охотником и собаками (III тыс. до н. э.)
34. Сцены охоты с собаками и ряжеными лучниками (III и II тыс. до н. э.)
35. Охотничьи сцены с собаками и ряжеными лучниками и изображениями разных периодов (III—II и I тыс. до н. э.)
36. Сцена охоты на зубров с участием вооруженных луком и топориком охотников и собаки (III тыс. до н. э.)
37. Сцена охоты на тура (III тыс. до н. э.)
38. Сцены групповой охоты на оленей и козлов (III—II тыс. до н. э.)
39. Сцены охоты на туров и оленей (II тыс. до н. э.)
40. Охотники, вооруженные луком и веревкой, и олени (II тыс. до н. э.)
41. Сцена охоты на козла с участием лучников и гепардов (II тыс. до н. э.)
42. Охота на козлов с помощью веревки и лука (II тыс. до н. э.)
43. Сцены охоты с помощью веревки и лука (II тыс. до н. э.)
44. Сцены охоты, производимой руками, веревкой и луком (III тыс. до н. э.)
45. Сцены охоты с применением широких и тонких луков и веревки: охотники убивают льва и одновременно устраивают облаву на козлов с помощью собаки (конец II начало I тыс. до н. э.)
46. Сцены охоты на туров и козлов (II—I тыс. до н. э.)
47. Сцена охоты на козла с лучником и собакой, группа охотников убивает хищника (X в. до н. э.)
48. Сцена охоты на хищников с участием человека, вооруженного топориком, охотников и собак (начало I тыс. до н. э.)
49. Лучники напали на оленей и козлов (начало I тыс. до н. э.)
50. Гепарды, козел и собаки, человек с гепардами, групповая сцена на оленей и козлов.
51. Сцены охоты на оленей и козлов (II—I тыс. до н. э.)
52. Сцены охоты с использованием дубинки, лука и рук (II—I тыс. до н. э.)
53. Групповая охота со сложно-составными луками на оленей и козлов с участием собак (X в. до н. э.)
54. Сцена охоты на оленей и козлов: охотники с собакой действуют руками, веревками, со сложно-составным луком и стрелой.
55. Одомашненные олени (XIII—IX вв. до н. э.)
56. Сцены групповой охоты на оленей и козлов (II—I тыс. до н. э.)
57. Группы вооруженных луками и веревками охотников преследуют оленей, козла и тура (конец II начало I тыс. до н. э.)
58. Сцены облавы с использованием веревок и луков (II—I тыс. до н. э.)
59. Части деревянных загонов в виде лестниц.
60. Загоны для разведения и одомашнивания животных.
61. Геометрические и зооморфные изображения светил (III—II тыс. до н. э.)
62. Светила в виде птпц и животных (III—II тыс. до н. э.)
63. Зооморфные и антропоморфные изображения светил, змей (III—I тыс. до н. э.)
64. Геометрические изображения светил (III—I тыс. до н. э.)

65. Диски полной луны и «картина неба» с календарными таблицами (II тыс. до н. э.)
66. Вычислительные таблицы лунно-солнечного календаря (II тыс. до н. э.)
67. Божества охоты в окружении животных (V—IV тыс. до н. э.)
68. Охотничьи сцены с «участием» охотников и богов охоты (IV—III тыс. до н. э.)
69. Сцена охоты на оленей и быков в присутствии божества (III тыс. до н. э.)
70. Охотничья сцена в присутствии божества: группа или семья охотничьих богов с козлами (III тыс. до н. э.)
71. Вооруженные охотничьи божества в окружении небесных тел и животных (конец II тыс. до н. э.)
72. Вооруженные божества охоты в окружении животных (III—II тыс. до н. э.)
73. Бог-покровитель животных и возможно герон-драконоборцы (III тыс. до н. э.)
74. Сцены ритуального охотничьего танца (III—II тыс. до н. э.)
75. Обряд земледельческого жертвоприношения, сцены с акробатами (III—II тыс. до н. э.)
76. Сцены земледельческого жертвоприношения (III тыс. до н. э.)
77. Изображения богини-матери, богос солнца и грома-молии с их зооморфными двойниками (II—I тыс. до н. э.)
78. Одиночные боги-громовики и семьи богов (IV—III тыс. до н. э.)
79. Семья богов солнца, аллегорическая сцена оплодотворения земли (IV—III тыс. до н. э.)
80. Лунно-солнечные божества на земле (III—II тыс. до н. э.)
81. Змен-вишапы, поглощающие солнце, антропоморфное божество-хранитель солнца.